

Sygn. akt III UK 56/14

POSTANOWIENIE

Dnia 22 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kuryło

w sprawie z odwołania M. O.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.
o rentę uczniowską,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 22 października 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 21 listopada 2013 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 21 listopada 2013 r. oddalił apelację ubezpieczonej M. O. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w R. z dnia 30 stycznia 2013 r., mocą którego oddalono jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z 19 marca 2012 r., odmawiającej wnioskodawczyni prawa do renty uczniowskiej z uwagi na orzeczenie przez komisję lekarską Zakładu braku całkowitej niezdolności do pracy ubezpieczonej.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną wnioskodawczyni. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego: art. 63 ust. 1 ustawy z 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 262 ze zm.), przez zastosowanie tego przepisu do nie w pełni wyjaśnionego stanu faktycznego sprawy. Ponadto skargę kasacyjną oparto na

podstawie naruszenia przepisów postępowania - art. 278 § 1 k.p.c. i art. 286 k.p.c., przez ich niezastosowanie, polegające na niezasięgnięciu dodatkowej opinii instytutu klinicznego, mimo że zachodziła konieczność uzyskania wiadomości specjalnych i niewyjaśnieniu w pełni stanu faktycznego sprawy oraz art. 217 § 1 i 2 k.p.c., przez jego nieprawidłowe zastosowanie, polegające na nieuwzględnieniu zasadnego wniosku wnioskodawczynie o dopuszczenie dodatkowego dowodu z opinii instytutu klinicznego dla oceny neurologicznej jej faktycznego stanu zdrowia. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, a ponadto o zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawczynie kosztów dotychczasowego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed Sądami obydwu instancji oraz kosztów postępowania kasacyjnego.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano jej oczywistą zasadność.

Oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jej autor upatruje w tym, że zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza przepisy prawa materialnego i postępowania. Zdaniem strony skarżącej Sąd nie uwzględniając wniosku pełnomocnika - złożonego na rozprawie apelacyjnej w dniu 21 listopada 2013 r. i popartego wynikami badań odpowiednich do rodzaju choroby i dodatkowo opinią specjalisty neurologa wysokiej klasy - o przeprowadzenie dowodu z opinii instytutu klinicznego, naruszył przepisy postępowania, tj. art. 276 § 1 k.p.c., art. 286 k.p.c., art. 217 § 1 i 2 k.p.c. i w konsekwencji tego nie wyjaśnił w pełni stanu faktycznego, stosując do niego prawo materialne (art. 63 ust. 1 ustawy z 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin). W dalszej części uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca zarzuca lekarzom sporządzającym opinie w sprawie niskie kwalifikacje a także to, że biegli przeprowadzili swoje badania rutynowo. W konsekwencji skarżąca nie podziela wniosków przedstawionych przez biegłych w opiniach sporządzonych na potrzeby przedmiotowej sprawy i w tym dostrzega błędy w postępowaniu, sprowadzające się do nieustalenia w pełni stanu faktycznego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurydycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Odnosnie tej przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia

Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/ 07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania oraz jego uzasadnienia nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia. Zdaniem skarżącej, oczywista zasadność skargi polega na kwalifikowanym naruszeniu przepisów prawa materialnego i procesowego, a w konsekwencji - wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Nie wyjaśnia jednak, na czym polega widoczna gołym okiem obraza powołanego przepisu prawa materialnego (art. 63 ust. 1 ustawy z 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin), poza stwierdzeniem, że został on zastosowany do nie w pełni ustalonego stanu faktycznego, również nie precyzując, jakie elementy tego stanu faktycznego zostały pominięte w ustaleniach Sądu drugiej instancji. W świetle powołanego przepisu warunkiem zachowania przez ubezpieczoną prawa do renty uczniowskiej było wszak stwierdzenie u niej dalszej całkowitej niezdolności pracy. Wyjaśnieniu tej okoliczności poświęcone było postępowanie dowodowe prowadzone przez Sady orzekające w sprawie. Efektem tego postępowania było zaś wykluczenie u ubezpieczonej owej całkowitej niezdolności do pracy. Sporna okoliczność, istotna dla prawidłowej subsumcji prawa materialnego, mającego zastosowanie w rozstrzygnięciu sprawy, została

zatem wyjaśniona, tyle że w sposób niezgodny z intencją strony skarżącej. W rzeczywistości uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania sprowadza się do polemiki z ustaleniami sądowymi i kwestionowaniu wiarygodności sporządzonych w toku procesu opinii biegłych lekarzy oraz sugerowaniu konieczności zasięgnięcia opinii instytutu naukowego dla oceny zdolności skarżącej do pracy zarobkowej.

Trzeba jednak przypomnieć, że treść oraz kompozycja art. 398³ k.p.c. wskazują, iż choć generalnie dopuszczalne jest oparcie skargi kasacyjnej na podstawie naruszenia przepisów postępowania, to jednak z wyłączeniem zarzutów dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów, choćby naruszenie odnośnych przepisów mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Inaczej mówiąc, niedopuszczalne jest oparcie skargi kasacyjnej na podstawie, którą wypełniają takie właśnie zarzuty. Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. wprowadzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., albowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2010 r., II PK 96/10, LEX nr 687025, z dnia 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405, czy też z dnia 24 listopada 2010 r., I PK 107/10, LEX nr 737366). Tej zaś kwestii, a więc negowania prawidłowości dokonanej przez Sądy obydwu instancji oceny wiarygodności i mocy dowodowej sporządzonych w toku procesu opinii biegłych lekarzy, dotyczy uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z kolei co do potrzeby zasięgnięcia opinii instytutu naukowego dla oceny stanu zdrowia skarżącej i jej zdolności do pracy warto zauważyć, że zgodnie z art. 286 k.p.c., sąd może zażądać ustnego wyjaśnienia opinii złożonej na piśmie; może też w razie potrzeby zażądać dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych. W orzecznictwie Sądu Najwyższego prezentowany jest pogląd, zgodnie z którym zastosowanie tego przepisu uzależnione jest od decyzji sądu, który powinien mieć na uwadze, czy sporządzone w sprawie opinie biegłych są jasne i przekonujące, jak również rodzaj zgłoszonych pod ich adresem zarzutów,

zwłaszcza ich szczegółowość i uzasadnienie. Nie w każdym przypadku istnieje konieczność zasięgania opinii innych biegłych lub instytutu naukowego. Brak jest takiej potrzeby, gdy wydanie przez dotychczas powołanych biegłych opinie są jasne i kompletne, w pełni odnoszą się do zagadnień będących ich przedmiotem, wnioski biegłych nie budzą wątpliwości w świetle zasad wiedzy oraz doświadczenia życiowego, a jednocześnie opinie zostały sporządzone w sposób umożliwiający prześledzenie, z punktu widzenia wspomnianych zasad wiedzy, doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania, analizy przez biegłych zagadnień będących przedmiotem opinii (por. wyrok z dnia 17 grudnia 1999 r., II UKN 273/99, OSNP 2001 nr 8, poz. 284, z dnia 4 grudnia 2007 r., OSNP 2009 nr 1-2, poz. 21, z dnia 15 lipca 2010 r., IV CSK 84/10, LEX nr 621352). Niezasięgnięcie w niniejszej sprawie opinii instytutu naukowego w sytuacji, gdy - zdaniem Sądu drugiej instancji - sporządzone przez biegłych opinie są rzetelne i w pełni odpowiadają na pytania istotne dla rozstrzygnięcia sporu, nie może być uznane za rażące, widoczne gołym okiem naruszenie przepisów proceduralnych.

Reasumując: wobec niewykazania istnienia powołanej w skardze kasacyjnej przesłanki przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.